

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 70.511/1
van 23 december 2021

over

een voorontwerp van wet
‘houdende wijziging van
boeken I, VI en XV van het
Wetboek van economisch
recht’

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

avis 70.511/1
du 23 décembre 2021

sur

un avant-projet de loi
‘modifiant les livres Ier, VI et
XV du Code de droit
économique’

Op 19 november 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Economie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van wet ‘houdende wijziging van boeken I, VI en XV van het Wetboek van economisch recht’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 14 december 2021. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 december 2021.

*

Le 19 novembre 2021, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre de l'Économie à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi ‘modifiant les livres Ier, VI et XV du Code de droit économique’.

L'avant-projet a été examiné par la première chambre le 14 décembre 2021. La chambre était composée de Marnix VAN DAMME, président de chambre, Wouter PAS et Inge VOS, conseillers d'État, Michel TISON et Johan PUT, assesseurs, et Wim GEURTS, greffier.

Le rapport a été présenté par Kristine BAMS, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Marnix VAN DAMME, président de chambre.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 23 décembre 2021.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond,¹ alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt ertoe om richtlijn (EU) 2019/2161 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 ‘tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en Richtlijnen 98/6/EG, 2005/29/EG en 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft betere handhaving en modernisering van de regels voor consumentenbescherming in de Unie’ in de interne wetgeving om te zetten. Aan deze zogeheten “Omnibusrichtlijn” ligt het streven ten grondslag naar een modernere en meer doelmatige toepassing van het recht inzake consumentenbescherming in de Europese Unie in navolging van het programma voor gezonde en resultaatgerichte regelgeving (*Refit*).

De omzetting van de Omnibusrichtlijn noopt tot het wijzigen van een aantal boeken van het Wetboek van economisch recht.

Boek I van het Wetboek (“Definities”) wordt gewijzigd omdat de omzetting van de richtlijn noopt tot het aanpassen van sommige definities die nu al in het Wetboek voorkomen en tot het invoegen van een aantal nieuwe definities, zoals bijvoorbeeld die inzake “persoonsgegevens”, “digitale dienst” en “grensoverschrijdende inbreuk”.

De wijzigingen die het voorontwerp beoogt aan te brengen in boek VI van het Wetboek (“Marktpraktijken en consumentenbescherming”) hebben onder meer betrekking op de precontractuele informatieverplichting, de overeenkomsten op afstand en buiten verkooppunten gesloten overeenkomsten, de aankondiging van prijsverminderingen met verplichting tot vermelding van een referentieprijs, en op oneerlijke handelspraktijken en het remediëren daarvan. Het merendeel van de in boek VI van het wetboek aangebrachte wijzigingen houden verband met de ontwikkelingen op het vlak van de digitale economie en het feit dat de consument over dezelfde rechten zal beschikken indien hij een overeenkomst sluit waarbij de onderneming digitale inhoud op een niet-materiële drager of een digitale dienst levert en de tegenprestatie van de consument bestaat uit het verstrekken van zijn persoonsgegevens.

Wat de wijzigingen van boek XV van het Wetboek van economisch recht (“Rechtshandhaving”) betreft, wordt er onder meer naar gestreefd dat, bij het opleggen van een sanctie ongeacht of deze bestaat uit een administratieve of een strafrechtelijke geldboete of bij het doorlopen van een transactieprocedure, rekening kan worden gehouden met een aantal niet-limitatieve en indicatieve criteria. Tevens worden de sanctieniveaus voor de strafrechtelijke

¹ Aangezien het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

geldboetes herzien om te voldoen aan het minimumbedrag van de maximumgeldboete, zoals bepaald in de Omnibusrichtlijn.

Het is de bedoeling dat de ontworpen regeling op 28 mei 2022 in werking treedt (artikel 38 van het voorontwerp). Artikel 7, lid 1, tweede alinea, van de Omnibusrichtlijn, doet ervan blijken dat de lidstaten vanaf die datum toepassing moeten maken van de door hen ter omzetting van de richtlijn vastgestelde regelgeving.

VORMVEREISTEN

3. Diverse bepalingen van de Omnibusrichtlijn die het voorontwerp van wet beoogt om te zetten, schrijven voor dat de betrokken maatregelen of voorschriften worden ter kennis gebracht van de Europese Commissie of aan haar worden meegedeeld. Aan de gemachtigde werd gevraagd of dergelijke kennisgeving of mededeling is gebeurd. De gemachtigde antwoordde dat “[d]e relevante bepalingen zullen meegedeeld worden aan de Europese Commissie” en dat “[e]nkel als de Koning maatregelen neemt op grond van de hem toegekende bevoegdheid (...) een notificatie aan de Europese Commissie nodig [is]”.² Tevens wees de gemachtigde erop dat “[sommige] opties [niet] werden (...) gebruikt in het kader van de omzetting van richtlijn 2011/83 en (...) in dit wetsontwerp evenmin [worden] gebruikt”.³

4. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van het voornoemde vormvereiste nog wijzigingen zou ondergaan,⁴ moeten de gewijzigde of toegevoegde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, alsnog aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

VOORAFGAANDE OPMERKING

5. Er werd aan de afdeling Wetgeving een concordantietabel meegedeeld waarin melding wordt gemaakt van de bepalingen van de Omnibusrichtlijn en de ermee overeenstemmende artikelen of onderdelen ervan die het voorontwerp bevat teneinde de desbetreffende richtlijnbevestigingen in het interne recht om te zetten. Het verdient aanbeveling om de betrokken concordantietabel bij het ontwerp van wet te voegen. Op die wijze zal niet enkel de

² Zie artikel 3, lid 6, van richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 ‘betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 84/450/EEG van de Raad, Richtlijnen 97/7/EG, 98/27/EG en 2002/65/EG van het Europees Parlement en de Raad en van Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad (Richtlijn oneerlijke handelspraktijken)’ (artikel 3, 2), van de Omnibusrichtlijn).

³ Zie artikel 29, lid 1, van richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 ‘betreffende consumentenrechten, tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 85/577/EEG en van Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad’ (artikel 4, 14), van de Omnibusrichtlijn).

⁴ Namelijk andere wijzigingen dan diegene waarvan in dit advies melding wordt gemaakt of wijzigingen die ertoe strekken tegemoet te komen aan hetgeen in dit advies wordt opgemerkt.

wetgevende vergadering die het ontwerp behandelt, maar ook iedereen voor wie de regelgeving bestemd is daarvan nuttig gebruik kunnen maken.⁵

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 5

6. Het is onduidelijk of het de bedoeling is om uitsluitend lidstaten onder de ontworpen omschrijving van ‘grensoverschrijdende inbreuk’ (ontworpen artikel I.20, 10°, van het Wetboek van economisch recht), te laten vallen, dan wel ook derde landen. De gemachtigde beantwoordde deze vraag als volgt:

“Ook derde landen dienen onder de definitie van ‘grensoverschrijdende inbreuk’ te vallen.

De richtlijn voorziet dat bij het opleggen van geldboetes het maximumbedrag van die geldboetes ten minste 4 % van de jaaromzet van de handelaar [onderneming] in de betrokken lidstaat of lidstaten dient te bedragen.

Los hiervan zijn lidstaten, bij de omzetting van de richtlijn, vrij om te bepalen wat de hoogte is van de geldboetes en op welke wijze ze berekend worden. In België wordt de keuze gemaakt om potentieel rekening te houden met de wereldwijde omzet van ondernemingen (waar het vereiste minimum van de omzet binnen de Europese Unie dus steeds in is opgenomen). Dit om discriminatie te vermijden tussen ondernemingen die wereldwijd actief zijn maar waarvan de ene hun omzet grotendeels in de Europese Unie verwezenlijken en anderen in derde landen. Ook het afschrikwekkend karakter van de geldboetes wordt hierdoor beter gegarandeerd.”

Het verdient ter wille van de rechtszekerheid aanbeveling om over het toepassingsgebied van het begrip “grensoverschrijdende inbreuk” geen twijfel te laten bestaan en daartoe de ontworpen omschrijving van dat begrip minstens in de commentaar bij artikel 5 van het voorontwerp in de memorie van toelichting te verduidelijken in de door de gemachtigde aangegeven zin.

Artikel 9

7. In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel VI.2/1 van het Wetboek van economisch recht, moet de zinsnede “die niet op een niet materiële drager wordt geleverd” worden vervangen door de zinsnede “die niet op een materiële drager wordt geleverd”.

⁵ Zie daaromtrent *Beginnelsen van de wetgevingstechniek. Handleiding voor het opstellen van wetgevende en reglementaire teksten*, Raad van State, 2008, nr. 193, te raadplegen op de internetsite van de Raad van State (www.raadvst-consetat.be).

Artikel 12

8. In het ontworpen artikel VI.19, van het Wetboek van economisch recht, dient te worden verwezen naar “artikel VI.18, § 1, tweede lid” (niet: artikel VI.18, tweede lid).

Artikel 22

9. In overeenstemming met de redactie van de al bestaande paragrafen van artikel VI.63/1 van het Wetboek van economisch recht, dient het ontworpen artikel VI.63/1, § 3, van het Wetboek van economisch recht, aan te vangen met de woorden “Dit hoofdstuk is ook van toepassing op” in plaats van met de woorden “Deze afdeling is ook van toepassing op”.

Artikel 36

10. In het ontworpen artikel XV.70, § 1, 1° tot 6°, van het Wetboek van economisch recht, wordt telkens gerefereerd aan de totale jaaromzet “in het voorgaande boekjaar”. Er kan aan worden getwijfeld welk boekjaar precies wordt bedoeld. Is dit bijvoorbeeld het boekjaar voorafgaand aan het boekjaar waarin de inbreuk is gepleegd of waarin de inbreuk is vastgesteld? Hieromtrent om nadere verduidelijking gevraagd, deelde de gemachtigde het volgende mee:

“Dit is het boekjaar voorafgaand aan het jaar waarin de geldboete wordt opgelegd, wat in de praktijk in veel gevallen zal overeenkomen met een jaar waarin mogelijke meeropbrengsten gegenereerd zijn door de inbreuken. Het gaat dus om de meest recente informatie over de jaaromzet van een onderneming.

Dit kan nog verduidelijkt worden in de wet of de memorie van toelichting.”

De door de gemachtigde gesuggereerde verduidelijking wordt het best in de tekst van het voorontwerp geïntegreerd omdat deze betrekking heeft op een element bij het bepalen van de maximale strafsancie.

11. Bij het ontworpen artikel XV.70, § 2, van het Wetboek van economisch recht, rijst de vraag welk het maximumbedrag van de geldboete zal zijn in geval van een onderneming die een inbreuk pleegt tijdens haar eerste boekjaar. Zal dit dan twee miljoen euro zijn, dan wel één van de maxima die worden vermeld in het ontworpen artikel XV.70, § 1, van het Wetboek? De gemachtigde werd hierover om toelichting verzocht, evenals over de vraag wanneer de informatie over de jaaromzet van een boekjaar beschikbaar zal zijn en of daarvoor bijvoorbeeld vereist is dat de jaarvergadering van aandeelhouders heeft plaatsgevonden. De gemachtigde beantwoordde deze vragen als volgt:

“Indien geen informatie beschikbaar is, bijvoorbeeld omdat een onderneming een inbreuk pleegt in haar eerste boekjaar, bedraagt het maximumbedrag van de geldboete 2 miljoen euro (zonder dat de opdecimen van toepassing zijn op dit bedrag, wat wel het geval is voor de andere bedragen).

Voor een grote groep ondernemingen moet de jaarrekening binnen de zes maanden na afsluiting van het boekjaar ter goedkeuring voorgelegd worden aan de algemene vergadering en door de beheerders of zaakvoerders bij de Nationale Bank worden

neergelegd binnen de 30 dagen na goedkeuring (ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar) (artikelen 3:1, 3:10 en 3:12 WVV).

Hiervoor is dus vereist dat de aandeelhouders de jaarrekening goedkeuren, en dit impliceert dat de algemene vergadering heeft plaatsgevonden.

De jaaromzet van een onderneming is het bedrag dat geboekt staat op de 70-rekeningen van de resultatenrekening voor een bepaald boekjaar. De jaarrekening van een onderneming kan geconsulteerd worden in de Balanscentrale van de Nationale Bank.

Niet alle ondernemingen dienen hun (volledige) jaarrekening openbaar te maken. Bepaalde ondernemingen dienen enkel hun 'brutomarge' te publiceren en anderen, zoals natuurlijke personen die handelaar zijn en kleine vennootschappen waarvan de vennoten onbeperkt aansprakelijk zijn, moeten helemaal geen jaarrekening neerleggen. In dergelijk geval kan de jaaromzet slechts achterhaald worden door de interne balans op te vragen bij de vennootschap zelf.

De inspectiediensten kunnen de interne balans opvragen bij de vennootschappen of de boekhouder van de vennootschap, die ook verplicht zijn ze over te maken. De ambtenaren die bijvoorbeeld een administratieve geldboete kunnen opleggen (art. XV.60/4 WER) kunnen op grond van artikel XV.60/6 WER dan weer die informatie opvragen bij de inspectiedienst. Er zou in de wetgeving nog bijkomend voorzien kunnen worden dat de ambtenaren die de administratieve geldboete kunnen opleggen – en dus nood hebben aan het omzetcijfer – die informatie rechtstreeks (en verplichtend) kunnen opvragen bij de betrokken onderneming. Dit is op dit ogenblik niet het geval.

Is de informatie niet beschikbaar, dan is het maximumbedrag van de geldboete in elk geval 2 miljoen euro.

Mogelijks kunnen verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen en verenigingen in de memorie van toelichting helpen verduidelijken.”

De suggestie van de gemachtigde om de memorie van toelichting op de betrokken punten te verduidelijken kan worden bijgetreden.

*

1. En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique¹ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DE L'AVANT-PROJET

2. L'avant-projet de loi soumis pour avis a pour objet de transposer dans la législation interne la directive (UE) 2019/2161 du Parlement européen et du Conseil du 27 novembre 2019 'modifiant la directive 93/13/CEE du Conseil et les directives 98/6/CE, 2005/29/CE et 2011/83/UE du Parlement européen et du Conseil en ce qui concerne une meilleure application et une modernisation des règles de l'Union en matière de protection des consommateurs'. L'objectif poursuivi par cette directive dite « Omnibus » est une application plus moderne et plus efficace de la législation sur la protection des consommateurs dans l'Union européenne, dans le prolongement du programme pour une réglementation affûtée et performante (*Refit*).

La transposition de la directive Omnibus requiert de modifier un certain nombre de livres du Code de droit économique.

Le livre Ier du Code (« Définitions ») est modifié, dès lors que la transposition de la directive nécessite l'adaptation de certaines définitions figurant déjà actuellement dans le Code et l'insertion d'une série de nouvelles définitions, telles que, par exemple, celles relatives aux « données à caractère personnel », au « service numérique » et à l'« infraction transfrontalière ».

Les modifications que l'avant-projet tend à apporter au livre VI du Code (« Pratiques du marché et protection du consommateur ») portent notamment sur l'obligation d'information précontractuelle, sur les contrats à distance et les contrats hors établissement, sur l'annonce de réductions de prix avec obligation de mentionner un prix de référence, et sur les pratiques commerciales déloyales et leur réparation. La majorité des modifications apportées au livre VI du Code sont liées aux développements dans le domaine de l'économie numérique et au fait que le consommateur disposera des mêmes droits s'il conclut un contrat par lequel l'entreprise fournit un contenu numérique sur un support non matériel ou un service numérique et que la contrepartie du consommateur est la fourniture de ses données personnelles.

En ce qui concerne les modifications du livre XV du Code de droit économique (« Application de la loi »), l'objectif est notamment de tenir compte d'un certain nombre de critères indicatifs mais non limitatifs lors de l'application d'une sanction, que celle-ci consiste en une amende administrative ou pénale, ou lors du suivi d'une procédure de transaction. En outre, les niveaux de sanction pour les amendes pénales sont revus pour satisfaire au montant minimum de l'amende maximale, comme précisé par la directive Omnibus.

¹ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par « fondement juridique » la conformité aux normes supérieures.

L'intention est de faire entrer le régime en projet en vigueur le 28 mai 2022 (article 38 de l'avant-projet). Il ressort de l'article 7, paragraphe 1, deuxième alinéa, de la directive Omnibus que les États membres doivent appliquer la réglementation arrêtée par eux dans le cadre de la transposition de la directive à partir de cette date.

FORMALITÉS

3. Plusieurs dispositions de la directive Omnibus, que l'avant-projet de loi vise à transposer, prescrivent que les mesures et le régime visés sont notifiés à la Commission européenne ou lui sont communiqués. Il a été demandé au délégué si une telle notification ou communication a eu lieu. Le délégué a répondu que « [d]e relevante bepalingen zullen meegedeeld worden aan de Europese Commissie » et que « [e]nkel als de Koning maatregelen neemt op grond van de hem toegekende bevoegdheid (...) een notificatie aan de Europese Commissie nodig [is] »². Par ailleurs, le délégué a souligné que « [sommige] opties [niet] werden (...) gebruikt in het kader van de omzetting van richtlijn 2011/83 en (...) in dit wetsontwerp evenmin [worden] gebruikt »³.

4. Si l'accomplissement de la formalité précitée devait encore donner lieu à des modifications du texte soumis au Conseil d'État⁴, les dispositions modifiées ou ajoutées devraient être soumises à la section de législation, conformément à la prescription de l'article 3, § 1er, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État.

OBSERVATION PRÉLIMINAIRE

5. Il a été transmis à la section de législation un tableau de concordance faisant mention des dispositions de la directive Omnibus et des articles ou parties d'articles correspondants contenus dans l'avant-projet, en vue de transposer les dispositions de directive concernées dans le droit interne. Il est recommandé de joindre ce tableau de concordance au projet de loi. Ainsi, non seulement l'assemblée législative qui examine le projet, mais aussi tous ceux à qui la réglementation est adressée, pourront en faire usage utilement⁵.

² Voir article 3, paragraphe 6, de la directive 2005/29/CE du Parlement européen et du Conseil du 11 mai 2005 'relative aux pratiques commerciales déloyales des entreprises vis-à-vis des consommateurs dans le marché intérieur et modifiant la directive 84/450/CEE du Conseil et les directives 97/7/CE, 98/27/CE et 2002/65/CE du Parlement européen et du Conseil et le règlement (CE) n° 2006/2004 du Parlement européen et du Conseil (directive sur les pratiques commerciales déloyales)' (article 3, 2), de la directive Omnibus).

³ Voir article 29, paragraphe 1, de la directive 2011/83/UE du Parlement européen et du Conseil du 25 octobre 2011 'relative aux droits des consommateurs, modifiant la directive 93/13/CEE du Conseil et la directive 1999/44/CE du Parlement européen et du Conseil et abrogeant la directive 85/577/CEE du Conseil et la directive 97/7/CE du Parlement européen et du Conseil' (article 4, 14), de la directive Omnibus).

⁴ À savoir d'autres modifications que celles dont fait état le présent avis ou que celles visant à répondre aux observations formulées dans le présent avis.

⁵ Voir à ce propos *Principes de technique législative. Guide de rédaction des textes législatifs et réglementaires*, Conseil d'État, 2008, n° 193, à consulter sur le site Internet du Conseil d'État (www.raadvst-consetat.be).

EXAMEN DU TEXTE

Article 5

6. Il n'apparaît pas clairement si l'intention est de faire relever exclusivement les États membres de la définition en projet d' 'infraction transfrontalière' (article I.20, 10°, en projet, du Code de droit économique), ou également des pays tiers. Le délégué a répondu à cette question en ces termes :

« Ook derde landen dienen onder de definitie van 'grensoverschrijdende inbreuk' te vallen.

De richtlijn voorziet dat bij het opleggen van geldboetes het maximumbedrag van die geldboetes ten minste 4 % van de jaaromzet van de handelaar [onderneming] in de betrokken lidstaat of lidstaten dient te bedragen.

Los hiervan zijn lidstaten, bij de omzetting van de richtlijn, vrij om te bepalen wat de hoogte is van de geldboetes en op welke wijze ze berekend worden. In België wordt de keuze gemaakt om potentieel rekening te houden met de wereldwijde omzet van ondernemingen (waar het vereiste minimum van de omzet binnen de Europese Unie dus steeds in is opgenomen). Dit om discriminatie te vermijden tussen ondernemingen die wereldwijd actief zijn maar waarvan de ene hun omzet grotendeels in de Europese Unie verwezenlijken en anderen in derde landen. Ook het afschrikwekkend karakter van de geldboetes wordt hierdoor beter gegarandeerd ».

Dans un souci de sécurité juridique, il est recommandé de ne laisser subsister aucun doute quant au champ d'application de la notion d'« infraction transfrontalière » et de préciser à cet effet la définition en projet de cette notion dans le sens indiqué par le délégué à tout le moins dans le commentaire de l'article 5 de l'avant-projet dans l'exposé des motifs.

Article 9

7. Dans le texte néerlandais de l'article VI.2/1, en projet, du Code de droit économique, il y a lieu de remplacer le membre de phrase « die niet op een niet materiële drager wordt geleverd » par le membre de phrase « die niet op een materiële drager wordt geleverd ».

Article 12

8. Dans l'article VI.19, en projet, du Code de droit économique, il faut faire référence à « l'article VI.18, § 1er, alinéa 2 » (et non : l'article V1.18, alinéa 2).

Article 22

9. Conformément à la formulation des paragraphes déjà existants de l'article VI.63/1 du Code de droit économique, l'article VI.63/1, § 3, en projet, du Code de droit économique doit commencer par les mots « Ce chapitre s'applique également » plutôt que par les mots « Cette section s'applique également ».

Article 36

10. L'article XV.70, § 1er, 1° à 6°, en projet, du Code de droit économique fait chaque fois référence au chiffre d'affaires annuel total « de l'exercice précédent ». Il peut y avoir des doutes sur l'exercice dont il est question. S'agit-il par exemple de l'exercice précédant celui au cours duquel l'infraction a été commise ou celui au cours duquel l'infraction a été constatée ? Invité à fournir des précisions à ce sujet, le délégué a déclaré ce qui suit :

« Dit is het boekjaar voorafgaand aan het jaar waarin de geldboete wordt opgelegd, wat in de praktijk in veel gevallen zal overeenkomen met een jaar waarin mogelijke meeropbrengsten gegenereerd zijn door de inbreuken. Het gaat dus om de meest recente informatie over de jaaromzet van een onderneming.

Dit kan nog verduidelijkt worden in de wet of de memorie van toelichting ».

Il est préférable d'intégrer la précision suggérée par le délégué dans le texte de l'avant-projet, dès lors que celle-ci concerne un élément permettant de déterminer la sanction pénale maximale.

11. Concernant l'article XV.70, § 2, en projet, du Code de droit économique, la question se pose de savoir quel sera le montant maximum de l'amende lorsqu'une entreprise commet une infraction au cours de son premier exercice. S'élèvera-t-il alors à deux millions d'euros, ou sera-t-il l'un des montants maximums mentionnés à l'article XV.70, § 1er, en projet, du Code ? Le délégué a été invité à fournir des éclaircissements sur ce point, ainsi que sur la question de savoir quand l'information sur le chiffre d'affaires annuel d'un exercice sera disponible et si cela nécessite, par exemple, que l'assemblée annuelle des actionnaires ait eu lieu. Le délégué a répondu à ces questions comme suit :

« Indien geen informatie beschikbaar is, bijvoorbeeld omdat een onderneming een inbreuk pleegt in haar eerste boekjaar, bedraagt het maximumbedrag van de geldboete 2 miljoen euro (zonder dat de opdecimen van toepassing zijn op dit bedrag, wat wel het geval is voor de andere bedragen).

Voor een grote groep ondernemingen moet de jaarrekening binnen de zes maanden na afsluiting van het boekjaar ter goedkeuring voorgelegd worden aan de algemene vergadering en door de beheerders of zaakvoerders bij de Nationale Bank worden neergelegd binnen de 30 dagen na goedkeuring (ten laatste zeven maanden na de datum van afsluiting van het boekjaar) (artikelen 3:1, 3:10 en 3:12 WVV).

Hiervoor is dus vereist dat de aandeelhouders de jaarrekening goedkeuren, en dit impliceert dat de algemene vergadering heeft plaatsgevonden.

De jaaromzet van een onderneming is het bedrag dat geboekt staat op de 70-rekeningen van de resultatenrekening voor een bepaald boekjaar. De jaarrekening van een onderneming kan geconsulteerd worden in de Balanscentrale van de Nationale Bank.

Niet alle ondernemingen dienen hun (volledige) jaarrekening openbaar te maken. Bepaalde ondernemingen dienen enkel hun 'brutomarge' te publiceren en anderen, zoals natuurlijke personen die handelaar zijn en kleine vennootschappen waarvan de vennoten onbeperkt aansprakelijk zijn, moeten helemaal geen jaarrekening neerleggen. In dergelijk geval kan de jaaromzet slechts achterhaald worden door de interne balans op te vragen bij de vennootschap zelf.

De inspectiediensten kunnen de interne balans opvragen bij de vennootschappen of de boekhouder van de vennootschap, die ook verplicht zijn ze over te maken. De ambtenaren die bijvoorbeeld een administratieve geldboete kunnen opleggen (art. XV.60/4 WER) kunnen op grond van artikel XV.60/6 WER dan weer die informatie opvragen bij de inspectiedienst. Er zou in de wetgeving nog bijkomend voorzien kunnen worden dat de ambtenaren die de administratieve geldboete kunnen opleggen – en dus nood hebben aan het omzetcijfer – die informatie rechtstreeks (en verplichtend) kunnen opvragen bij de betrokken onderneming. Dit is op dit ogenblik niet het geval.

Is de informatie niet beschikbaar, dan is het maximumbedrag van de geldboete in elk geval 2 miljoen euro.

Mogelijks kunnen verwijzingen naar het Wetboek van vennootschappen en verenigingen in de memorie van toelichting helpen verduidelijken ».

On peut se rallier à la suggestion du délégué visant à préciser les points concernés de l'exposé des motifs.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER

DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME